

Strasbourg den 11.12.2018
COM(2018) 845 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
EUROPEISKA RÅDET OCH RÅDET**

Sjuttonde rapporten om framsteg i riktning mot en effektiv och verklig säkerhetsunion

I. INLEDNING

Detta är den sjuttonde rapporten om framsteg som gjorts i riktning mot en effektiv och verklig säkerhetsunion. Den omfattar utvecklingen på två huvudområden – dels bekämpningen av terrorism, organiserad brottslighet och stöd till sådan verksamhet, dels förstärkningen av vårt försvar och vår förmåga att stå emot dessa hot. Europaparlamentet och rådet har kommit betydligt längre med vissa prioriterade lagförslag under de senaste månaderna. I många viktiga och prioriterade ärenden måste medlagstiftarna dock anstränga sig ytterligare för att nå politiska överenskommelser. Med tanke på att nästa val till Europaparlamentet hålls i maj 2019 börjar det bli bråttom att förverkliga de återstående prioriterade förslag som kommissionen har lagt fram för att komplettera säkerhetsunionen, vilket kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker påpekade i sitt tal om tillståndet i unionen 2018.

Vid Europeiska rådets¹ möte den 18 oktober 2018 bekräftade EU-ländernas ledare att de står fasta i sin strävan att stärka unionens inre säkerhet och konstaterade att det på denna punkt gjorts verkliga framsteg under de senaste åren genom bättre samarbete, konkreta åtgärder och antagandet av en rad rättsakter. Med utgångspunkt i detta efterlyste Europeiska rådet krafttag i fråga om kommissionens återstående förslag om att förebygga, besvara och motverka cyberattacker, förhindra spridningen av terrorisminnehåll online, sörja för snabb och effektiv gränsöverskridande åtkomst till elektroniska bevis, underlätta åtkomsten till finansiell information samt förbättra interoperabiliteten mellan informationssystem och databaser. Denna rapport innehåller en beskrivning av läget i förhandlingarna om dessa viktiga initiativ och en uppmaning till medlagstiftarna att arbeta för ett snabbt antagande (se även förteckningen över alla initiativ i säkerhetsunionen i bilaga I). Europeiska rådet efterlyste också en granskning av kommissionens initiativ till att utvidga Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till gränsöverskridande terroristbrott. För kommissionen är det viktigt att utreda fördelarna med detta. Dessutom betonade stats- och regeringscheferna vikten av att skydda unionens demokratiska system och bekämpa desinformation i samband med det kommande valet till Europaparlamentet. Nästa möte i Europeiska rådet den 13–14 december 2018 kommer också att handla om utbredningen av desinformationskampanjer som ett överhängande hot mot demokratiska system, vilket kräver brådska åtgärder, framför allt för att garantera fria och rättvisa europeiska och nationella val. Mot bakgrund av detta belyser denna rapport framsteg som gjorts för att stärka valrörelsernas motståndskraft inom unionen.

I sin gemensamma förklaring om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2018–19² framhöll ordförandena för Europaparlamentet, rådet och kommissionen skyddet av invånarna i EU som en av de högsta prioriteringarna. De tre institutionerna förband sig till att behandla förslag inom säkerhetsunionen som brådska prioriterade ärenden att antas före utgången av denna mandatperiod. Det arbete som gjorts under det senaste året måste fortsätta, och kommissionen uppmanar medlagstiftarna att sätta in en extra växel i förhandlingarna.

Kommissionen ser fram emot Europaparlamentets antagande av rapporten om resultaten och rekommendationerna från den särskilda kommittén mot terrorism, vilket enligt planen ska ske den 12 december 2018. Rapporten kommer att bli ett viktigt bidrag i arbetet med att bekämpa terrorismen och den fortsatta utvecklingen av säkerhetsunionen.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/36775/18-euco-final-conclusions-en.pdf>

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-eu-legislative-priorities-2018-19_en.pdf

II. FÖRVERKLIGANDE AV LAGSTIFTNINGSPRIORITERINGAR

Medlagstiftarna har gjort betydande framsteg med flera prioriterade lagförslag under de senaste månaderna, framför allt om förstärkningen av Schengens informationssystem, cybersäkerhetsakten och om andra betalningsmedel än kontanter. Det finns ändå många viktiga och prioriterade ärenden för vilka någon politisk överenskommelse inte kunnat nås, och ytterligare ansträngningar krävs för att se till att de antas före valet till Europaparlamentet (se även förteckningen över alla initiativ i säkerhetsunionen i bilaga I).

1. Starkare och smartare informationssystem för säkerhet, gränsförvaltning och migrationshantering

Kommissionen gläder sig åt att Europaparlamentet och rådet har gjort goda framsteg med lagstiftningsförslagen om **interoperabilitet mellan EU:s informationssystem** för säkerhet, gränsförvaltning och migrationshantering³. Tack vare förslagen skulle medlemsstaternas gränskontrolltjänstemän, immigrationstjänstemän och brottsbekämpande tjänstemän få korrekt och tillförlitlig information och förmågan att upptäcka multipla identiteter samt motverka identitetsstöld. Trepartsmöten ägde rum den 24 oktober 2018, den 15 november 2018 och den 27 november 2018. I enlighet med den gemensamma förklaringen uppmanar kommissionen medlagstiftarna att nå en politisk överenskommelse vid nästa trepartsmöte den 13 december 2018.

Interoperabiliteten mellan informationssystem skulle även omfatta **Informationssystemet för viseringar**. Europaparlamentet och rådet arbetar för närvarande med lagstiftningsförslaget från maj 2018⁴ om att möjliggöra mer noggranna bakgrundskontroller av viseringssökande, täppa till säkerhetsinformationsluckor genom bättre informationsutbyte mellan medlemsstaterna och garantera fullständig interoperabilitet med andra EU-databaser. Kommissionen uppmanar medlagstiftarna att anta sina förhandlingsmandat så snart som möjligt för att nå en överenskommelse om denna akt under Europaparlamentets innevarande mandatperiod.

När överenskommelsen väl har nåtts kommer interoperabiliteten mellan informationssystemen blir det också möjligt att utnyttja alla fördelar med **Schengens informationssystem** i den förstärkta version som antogs av medlagstiftarna den 28 november 2018⁵.

Interoperabiliteten skulle också omfatta den föreslagna⁶ utvidgningen av det **europiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister** till tredjelandsmedborgare. Enligt förslaget bör det inrättas en central databas som gör det möjligt att snabbt kontrollera om någon medlemsstat innehåller uppgifter om fällande domar mot personer som inte är EU-medborgare. Kommissionen uppmanar medlagstiftarna att slutföra förhandlingarna om detta prioriterade lagstiftningsinitiativ vid nästa trepartsmöte den 11 december 2018.

³ COM(2017) 793 final (12.12.2017), COM(2017) 794 final (12.12.2017), COM(2018) 478 final (13.6.2018) och COM(2018) 480 final (13.6.2018).

⁴ COM(2018) 302 final, 16.5.2018.

⁵ COM(2016) 881 final (21.12.2016), COM(2016) 882 final (21.12.2016) och COM(2016) 883 final (21.12.2016).

⁶ COM(2017) 344 final, 29.6.2017.

Även Eurodac skulle omfattas av interoperabiliteten mellan informationssystemen. Kommissionens förslag om att stärka **Eurodac**⁷ skulle utvidga dess tillämpningsområde till att omfatta identifiering inte bara av asylsökande utan även av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna och av dem som tar sig in i EU på ett irreguljärt sätt. Kommissionen presenterade nyligen fördelarna med att anta detta förslag som ett av de fem förslag inom det gemensamma europeiska asylsystemet man är nära att enas om⁸. Dessa förslag bör antas före valet till Europaparlamentet.

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att göra följande för att göra informationssystemen för säkerhet, gränsförvaltning och migrationshantering både starkare och smartare:

Prioriteringar från den gemensamma förklaringen:

- Nå en överenskommelse om lagstiftningsförslagen om **interoperabilitet** före årets slut.
- Nå en överenskommelse i december 2018 om lagstiftningsförslaget om att låta det **europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister** omfatta också tredjelandsmedborgare.
- Anta lagstiftningsförslaget om **Eurodac**, som närmar sig en överenskommelse, före valet till Europaparlamentet.

Övrigt:

- Snarast möjligt anta sina respektive förhandlingsmandat avseende lagstiftningsförslaget om att stärka **Informationssystemet för viseringar**.

2. Stärkt säkerhet genom bättre förvaltning av de yttre gränserna

Starkt och tillförlitligt skydd av de yttre gränserna är en förutsättning för säkerheten inom området för fri rörlighet utan inre gränskontroller. Detta är ett delat ansvar mellan medlemsstaterna, som måste säkerställa förvaltningen av sina yttre gränser både för sin egen skull och för allas gemensamma intresse, med stöd från **Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån**. Som svar på Europeiska rådets slutsatser från juni 2018⁹ föreslog kommissionen i september 2018¹⁰ att den europeiska gräns- och kustbevakningen konsolideras ytterligare genom att byrån förses med en tillförlitligare ständig stödkapacitet. Enligt kommissionens förslag bibehåller medlemsstaterna det främsta ansvaret för att skydda de yttre gränserna, men byrån får de verktyg den behöver för att understödja detta med en permanent styrka på 10 000 europeiska gränskontrolltjänstemän. Genom ett gradvist men snabbt inrättande skulle EU:s kollektiva förmåga att skydda de yttre gränserna och verkställa återvändanden från unionsområdet omedelbart förbättras.

Vid rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 6 december 2018 nåddes partiell enighet om en allmän riktlinje om de återvändanderelaterade och externa aspekterna av kommissionens förslag. För att få ett mandat så tidigt som möjligt i januari, så att trepartsmöten med Europaparlamentet kan inledas, måste arbetet med samtliga aspekter av förslaget dock

⁷ COM(2016) 272 final, 4.5.2016.

⁸ *Migrationshantering i alla dess aspekter: Framstegen inom den europeiska migrationsagendan*, COM (2018) 798 final, 4.12.12.

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/media/35936/28-euco-final-conclusions-en.pdf>

¹⁰ COM(2018) 631 final, 12.9.2018.

intensifieras. I Europaparlamentet förväntas rapporten från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor antas i januari 2019. Detta förslag är en klar prioritet för Europeiska unionen, och kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att anta den föreslagna lagstiftningen under Europaparlamentets innevarande mandatperiod.

För att stärka säkerheten genom bättre förvaltning av de yttre gränserna, uppmanar kommissionen Europaparlamentet och rådet att göra följande:

Initiativ från talet om tillståndet i unionen 2018:

- Så snart som möjligt anta sina fullständiga förhandlingsmandat om lagstiftningsförslaget om att stärka den **europiska gräns- och kustbevakningen**, i syfte att anta lagstiftningen under Europaparlamentets innevarande mandatperiod.

3. Förebygga radikalisering

I rådet är förhandlingarna långt framskridna avseende förslaget till förordning om **terrorisminnehåll online**, som kommissionen lade fram i samband med talet om tillståndet i unionen 2018¹¹. Syftet är att skapa ett tydligt, harmoniserat regelverk för att förhindra att värdtjänstleverantörer missbrukas för spridning av terrorisminnehåll och samtidigt garantera att de grundläggande rättigheterna är fullständigt skyddade. Den föreslagna förordningen är ett svar på angelägna uppmaningar från både Europeiska rådet¹² och Europaparlamentet¹³. Kommissionen välkomnar antagandet av en allmän riktlinje vid mötet i rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 6 december 2018. Kommissionen uppmanar Europaparlamentet att påskynda arbetet med detta förslag, så att det kan antas under innevarande mandatperiod.

Parallellt med detta står kommissionen fast i sitt stöd till medlemsstaterna och värdtjänstleverantörerna i deras arbete med att motverka terrorisminnehåll online. **EU:s internetforum** kommer fortsatt att främja medlemsstaternas och värdtjänstleverantörernas frivilliga samarbete och åtgärder för att minska tillgången till terrorisminnehåll online och ge civilsamhället bättre möjligheter att öka mängden effektiva, alternativa budskap på nätet. Det fjärde ministermötet inom EU:s internetforum hölls den 5 december 2018. Där diskuterades framstegen i arbetet med att avlägsna terrorisminnehåll från internet under de senaste tolv månaderna.

Kommissionen fortsätter också att **stödja förebyggandet av radikalisering i medlemsstaterna**. Vid sitt första möte i Wien den 24 oktober 2018 enades styrelsen för unionens insatser för att förebygga och motverka radikalisering¹⁴ om årliga strategiska riktlinjer för åtgärder och initiativ på EU-nivå under 2019. De strategiska prioriteringarna

¹¹ COM(2018) 640 final, 12.9.2018.

¹² Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte den 22–23 juni 2017 sektorn att ”utveckla nya tekniker och verktyg i syfte att förbättra den automatiska upptäckten av och raderingen av innehåll som uppviglar till terroristdåd. Detta bör vid behov kompletteras genom relevanta lagstiftningsåtgärder på EU-nivå”. Europeiska rådet välkomnade vid sitt möte den 28 juni 2018 ”kommissionens avsikt att lägga fram ett lagstiftningsförslag i syfte att förbättra upptäckten och raderingen av innehåll som framkallar hat och uppviglar till terroristdåd”.

¹³ Europaparlamentet uppmanade, i sin resolution om onlineplattformar och den digitala inre marknaden den 15 juni 2017, de berörda plattformarna ”att vidta kraftigare åtgärder mot olagligt och skadligt innehåll” och uppmanade kommissionen att lägga fram förslag för att ta itu med dessa problem.

¹⁴ C(2018) 5345, 9.8.2018.

bygger på insikter från yrkesverksamma (slutsatser från högnivåkonferensen inom nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN) och RAN-plenarsammanträdet den 11 och 12 oktober 2018), forskare (forskarkonferens inom RAN-nätverket den 17 oktober 2018), andra EU-nätverk och initiativ (såsom i synnerhet det europeiska nätverket för strategisk kommunikation) samt bidrag från beslutsfattare.

Som en del av 2018 års arbetsprogram för **fonden för inre säkerhet** för polissamarbete och förebyggande av brott offentliggjorde kommissionen den 28 november 2018 en inbjudan att lämna projektförslag för riktad finansiering på 5 miljoner euro till förebyggande och motverkande av radikaliserings med inriktning på prioriterade områden som fastställts av kommissionens högnivågrupp av experter på radikaliserings, nämligen samhällsengagemang, en lokal dimension, ungdomar och en strategi som involverar många olika organ¹⁵. Dessutom kommer civilsamhällesorganisationer som försöker motverka terroristbudskap genom att erbjuda positiva alternativ att stödas med EU-finansiering genom programmet för att stärka civilsamhällets ställning, som har öronmärkt 12 miljoner euro för utbildning och finansiering av partnerorganisationer i det civila samhället som bedriver onlinekampanjer med antiterrorismbudskap.

För att förebygga radikaliserings uppmanar kommissionen Europaparlamentet att göra följande:

Initiativ från talet om tillståndet i unionen 2018:

- Som en prioriterad fråga anta sitt förhandlingsmandat om lagstiftningsförslaget om att förhindra spridning av **terrorisminnehåll online**, i syfte att anta lagstiftningen under Europaparlamentets innevarande mandatperiod.

4. Motåtgärder mot desinformation och stärkt integritet vid allmänna val

Som Europeiska rådet efterlyste i juni 2018 lade kommissionen och den höga representanten i samarbete med medlemsstaterna den 5 december 2018 fram en **handlingsplan**¹⁶ med flera specifika förslag till en samordnad EU-reaktion på **problemet med desinformation**, inklusive lämpliga mandat och ökade resurser för berörda grupper som arbetar med strategisk kommunikation inom Europeiska utrikestjänsten.

Dessutom övervakar kommissionen noga genomförandet av de åtgärder den presenterade för att motverka desinformation i sitt meddelande *Bekämpande av desinformation online* i april 2018¹⁷. Den 16 oktober 2018 anslöt sig de första undertecknarna till **uppförandekoden om desinformation** för onlineplattformar och internetreklamaktörer. Hit hör de tre största plattformarna (Facebook, Google/YouTube och Twitter) och webbläsarleverantören Mozilla, samt branschorganisationer som företräder andra onlineplattformar och reklambranschen. Uppförandekoden omfattar 15 åtaganden grupperade i fem kapitel: 1) granskning av reklamplacering, 2) politisk reklam och intressebaserade annonser, 3) tjänsternas integritet, 4)

¹⁵ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/isfp-2018-ag-ct-rad;freeTextSearchKeyword=:typeCodes=1;statusCodes=31094501,31094502;programCode=ISFP;programDivisionCode=null;focusAreaCode=null;crossCuttingPriorityCode=null;callCode=Default;sortQuery=openingDate;orderBy=asc;onlyTenders=false>

¹⁶ JOIN(2018) 36, 5.12.2018.

¹⁷ COM(2018) 236 final, 26.4.2018.

kundinflytande och 5) forskningssamfundets inflytande. Kommissionen kommer att noggrant och fortlöpande övervaka hur uppförandekoden följs under det första året, i synnerhet inför valet till Europaparlamentet 2019¹⁸. Om uppförandekoden inte följs eller resultaten inte är tillfredsställande kan kommissionen föreslå fler åtgärder, bland annat någon sorts regelverk.

Som ett sätt att **skydda integriteten vid allmänna val** har kommissionen lagt fram flera initiativ för att förebygga riskerna för angrepp mot valinfrastruktur och kampanjinformationssystem och risken för att personuppgifter missbrukas i syfte att medvetet påverka resultatet i valet till Europaparlamentet. Den 12 september 2018 antog kommissionen meddelandet *Att säkerställa fria och rättvisa val*¹⁹ och en rekommendation om valsamarbetsnätverk, transparenskydd online mot cyberincidenter och motverkande av desinformationskampanjer i samband med val till Europaparlamentet. Nätverket för samarbete kring val till Europaparlamentet kommer att utgöra ett forum för samordning av genomförandet av rekommendationen, och rådet planerar att anta slutsatser om dessa åtgärder i början av 2019.

Tillsammans med meddelandet och rekommendationen lade kommissionen också fram riktlinjer om tillämpningen av EU:s dataskyddslagstiftning, i syfte att hjälpa berörda aktörer att tillämpa dataskyddskraven enligt EU-lagstiftningen i samband med valet²⁰, samt ett **lagstiftningsförslag om en riktad ändring av 2014 års förordning om partifinansiering**²¹. Europaparlamentets utskott för konstitutionella frågor röstade om sitt betänkande den 6 december 2018 och Europaparlamentets plenarförsamling förväntas anta sitt förhandlingsmandat i december 2018. Kommissionen uppmanar rådet att anta sitt förhandlingsmandat i december 2018 så att båda medlagstiftarna kan inleda trepartsmötena utan dröjsmål, för att se till att de föreslagna riktade ändringarna görs i tid till 2019 års val till Europaparlamentet.

Den 15–16 oktober anordnade kommissionen en **högnivåkonferens om cyberhot mot val**, som syftar till att vara ett underlag för EU-kommissionens pågående arbete med att förbättra valprocessernas säkerhet och förmåga att stå emot ständigt föränderliga cyberbaserade hot. Evenemanget samlade ledande experter från hela världen till en diskussion om det bästa sättet att följa upp befintliga initiativ. Konferensen följdes av en högnivåworkshop som anordnades av medlemsstaterna i syfte att sammanföra nationella valkommissioner och cybersäkerhetstjänstemän. Detta var första gången val- och cybersäkerhetsmyndigheter träffades för att diskutera hur man bäst ska motverka cyberhot mot val.

Vid **seminariet om grundläggande rättigheter** den 26–27 november 2018 deltog högre nationella och europeiska beslutsfattare, akademiker och representanter från det civila samhället, medierna, internationella organisationer och den privata sektorn för att diskutera det breda ämnet demokrati i EU. Slutsatserna från seminariet kommer att ligga till grund för arbetet inom nätverket för samarbete kring val till Europaparlamentet, som Europeiska kommissionen sammankallar för första gången i januari.

För att motverka desinformation och trygga valintegritet uppmanar kommissionen Europaparlamentet och rådet att göra följande:

¹⁸ COM(2018) 794, 5.12.2018.

¹⁹ COM(2018) 637 final, 12.9.2018.

²⁰ COM(2018) 638 final, 12.9.2018.

²¹ COM(2018) 636 final, 12.9.2018.

Initiativ från talet om tillståndet i unionen 2018:

- Se till att de föreslagna **riktade ändringarna av förordningen om partifinansiering** har införts i god tid före 2019 års val till Europaparlamentet.

Avsiktsförklaring 2018:

- Snabbt och beslutsamt genomföra åtgärderna i den **gemensamma handlingsplanen mot desinformation** som lades fram av Europeiska kommissionen den 5 december 2018.

5. Ökad cybersäkerhet

Som en del av de åtgärder som anges i det gemensamma meddelandet *Resiliens, avskräckning och försvar: ett starkt cyberförsvar för EU*²² från september 2017, höll medlagstiftarna fem trepartsmöten mellan den 13 september och den 10 december 2018 om den föreslagna **cybersäkerhetsakten**²³ och har nått en politisk överenskommelse. Genom akten, som nu kommer att antas formellt och träda i kraft så snart som möjligt, stärks mandatet för EU:s byrå för nät- och informationssäkerhet. Genom akten inrättas också en europeisk ram för cybersäkerhetscertifiering för produkter, tjänster och processer inom informations- och kommunikationsteknik.

Kommissionen välkomnar de framsteg som gjorts när det gäller lagstiftningsförslaget om **andra betalningsmedel än kontanter**²⁴. De föreslagna reglerna är ett sätt att uppdatera EU:s rättsliga ram mot bedrägeri och förfalskning av andra betalningsmedel än kontanter genom att beakta nya utmaningar och teknisk utveckling, såsom virtuella valutor och mobila betalningar, avlägsna hinder för operativt samarbete och förbättra förebyggande åtgärder och stöd för offer. Trepartsmötena inleddes i september 2018, och vid det senaste, som hölls den 28 november 2018, nåddes en provisorisk överenskommelse. Kommissionen uppmanar medlagstiftarna att avsluta förhandlingarna om detta ärende vid nästa trepartsmöte den 12 december 2018.

Med utgångspunkt i de ambitiösa cybersäkerhetsinitiativ som tillkännagavs 2017 lade kommissionen i september 2018 fram ett förslag till förordning om inrättande av ett **europeiskt kompetenscentrum för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning med ett nätverk av nationella samordningscentraler**, i syfte att stödja teknisk och industriell cybersäkerhetskapacitet, en hörnsten för ett Europa som skyddar. Detta ligger i linje med det centrala målet att förbättra konkurrenskraften för EU:s cybersäkerhetsbransch och göra cybersäkerhet till en konkurrensfördel för andra europeiska industrier. Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att snabbt anta sina respektive förhandlingsmandat i syfte att snarast möjligt inleda trepartsmöten, med beaktande av de pågående förhandlingarna om programmet för ett digitalt Europa.

Med tanke på att cyberhot är världsomspännande är internationellt samarbete kring cybersäkerheten avgörande. Den 23–24 oktober 2018 träffades företrädare för det amerikanska departementet för inre säkerhet och EU-kommissionen till en **workshop om sätt att ta sig an cybersäkerhet** i syfte att undersöka olika möjligheter till ökat samarbete. Deltagarna identifierade flera möjligheter att underlätta bilaterala kontakter och uppmuntrade ytterligare utbyte i det fortlöpande arbetet kring certifiering av uppgifter, riskhantering i

²² JOIN(2017) 450 final, 13.9.2017.

²³ COM(2017) 477 final, 13.9.2017.

²⁴ COM(2017) 489 final, 13.9.2017.

leveranskedjan, förvaltning av arbetskraft och kompetens samt forsknings- och utvecklingsprioriteringar i fråga om cybersäkerhet.

Under de senaste månaderna har Europeiska utrikestjänsten i samarbete med kommissionen fört ytterligare en omgång **dialoger om cyberfrågor** med Förenta staterna (den 10 september 2018), Kina (den 16 november 2018) och ytterligare en planeras med Indien den 12 december 2018. Föremålet för diskussionerna har varit genomförandet av cybernormer, åtgärder för att bygga förtroende för cybersäkerheten och tillämpningen av internationell rätt i cyberrymden. Betydande framsteg har också gjorts under de senaste månaderna i genomförandet av ramen för en gemensam diplomatisk respons från EU mot skadlig it-verksamhet (**”verktygslådan för cyberdiplomati”**)²⁵, detta på uppmaning av Europeiska rådet i juni 2018 och i dess slutsatser från oktober 2018 om inrättande av restriktiva EU-åtgärder mot cyberangrepp.

För att förbättra cybersäkerheten uppmanar kommissionen Europaparlamentet och rådet att göra följande:

Initiativ från talet om tillståndet i unionen 2018:

- Så snart som möjligt anta sina förhandlingsmandat om lagstiftningsförslaget om det **europiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet inom näringsliv, teknik och forskning** och **nätverket av nationella samordningscentraler**, för att nå så långt som möjligt under Europaparlamentets innevarande mandatperiod.

Övrigt:

- I december 2018 slutföra överenskommelsen om lagstiftningsförslaget om **andra betalningsmedel än kontanter**.

6. Minimerat handlingsutrymme för terrorister

För att brott ska kunna utredas, lagföras och domar ska kunna meddelas är elektroniska bevis ytterst viktiga. Tillgången till sådana bevis är särskilt viktig vid lagföring av gränsöverskridande brott som terrorism eller cyberbrottslighet. Kommissionen gläder sig åt att rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 7 december 2018 antog en allmän riktlinje om kommissionens förslag till förordning om att förbättra gränsöverskridande åtkomst till **elektroniska bevis** vid brottsutredningar från april 2018²⁶. Med tanke på de elektroniska bevisens betydelse för utredning av nästan alla typer av brott och med beaktande av den gemensamma förklaringen uppmanar kommissionen Europaparlamentet att påskynda arbetet med förslaget, så att det kan antas under den innevarande mandatperioden.

När det gäller **internationella tendenser kring elektroniska bevis** följer kommissionen noga utvecklingen i de pågående förhandlingarna om ett andra tilläggsprotokoll till Europarådets Budapestkonvention om it-brottslighet om åtkomst till elektroniska bevis. Dessutom skulle ett avtal med Förenta staterna skapa rättslig klarhet för brottsbekämpande myndigheter från båda parter och undvika motstridiga rättsliga skyldigheter för tjänsteleverantörer. Vid EU:s och Förenta staternas ministermöte om rättsliga och inrikes frågor i Washington den 8–9 november 2018 betonade bägge parter företrädare vikten av snabb gränsöverskridande

²⁵ Rådets dokument 9916/17.

²⁶ COM(2018) 225 final, 17.4.2018. Förhandlingarna om det åtföljande direktivet om fastställande av harmoniserade bestämmelser för utseende av rättsliga företrädare för insamling av bevisning i straffrättsliga förfaranden (COM(2018) 226 final, 17.4.2018) kommer att fortsätta.

åtkomst till elektroniska bevis, för både de brottsbekämpande och de rättsliga myndigheterna. Kommissionen har för avsikt att, tillsammans och så snart som möjligt, föreslå att två rekommendationer antas om förhandlingsdirektiv om dessa två internationella aspekter, med beaktande av framstegen i diskussionerna om förslagen om elektroniska bevis och behovet av tillräcklig klarhet i fråga om parametrarna och skyddsåtgärderna för EU:s framtida interna arrangemang.

Med tanke på vikten av att de brottsbekämpande myndigheterna får åtkomst till finansiell information antog kommissionen i april 2018 ett lagstiftningsförslag om att **underlätta användning av finansiell information och andra uppgifter** för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra allvarliga brott²⁷. Förslaget syftar till att ge utsedda brottsbekämpande myndigheter och kontor för återvinning av tillgångar direkt åtkomst till kontouppgifter i nationella centrala bankkontoregister, och att stärka samarbetet mellan nationella finansunderrättelseenheter och brottsbekämpande myndigheter. Den 21 november 2018 antog rådet en allmän riktlinje i ärendet. Efter att rapporten antogs i utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor den 3 december 2018 förväntas Europaparlamentet enas om sitt förhandlingsmandat under plenarsessionen i december 2018. Kommissionen välkomnar de framsteg som gjorts och uppmanar medlagstiftarna att gå vidare med de interinstitutionella förhandlingarna utan dröjsmål för att nå en överenskommelse före valet till Europaparlamentet.

I april 2018 lade kommissionen fram ett lagstiftningsförslag om **restriktioner avseende saluföring och användning av sprängämnesprekursorer**²⁸ för att begränsa åtkomsten till farliga sprängämnesprekursorer som kan missbrukas för att tillverka hemmagjorda sprängladdningar. Förslaget syftar till att täppa till säkerhetsluckor med ett antal åtgärder, såsom förbud mot ytterligare kemikalier, obligatoriska kontroller av brottsregistret för personer som ansöker om tillstånd för inköp av begränsade ämnen samt förtydligande av att regler som gäller ekonomiska aktörer också gäller företag som bedriver verksamhet på nätet. Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor förväntas anta sitt betänkande den 10 december 2018. Med tanke på de framsteg som gjorts i detta ärende uppmanar kommissionen rådet att anta sitt förhandlingsmandat under december 2018, och båda medlagstiftarna uppmanas att komma överens under Europaparlamentets innevarande valperiod.

Kommissionen lade fram ytterligare ett lagstiftningsförslag i april 2018 för att stärka säkerheten hos EU-medborgarnas id-kort och hos uppehållshandlingar²⁹. Genom förslaget införs framför allt minimikrav på **säkerhetsdetaljer för id-kort**, som måste innehålla biometriska kännetecken (ansiktsbild och två fingeravtryck) på ett kontaktlöst chipp. Förslaget anges som prioriterat i kommissionens arbetsprogram för 2019. Rådet antog den 14 november 2018 ett mandat att inleda förhandlingar med Europaparlamentet om förslaget. Den 3 december 2018 beslutade parlamentet att inleda förhandlingar på grundval av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor. Trepartsmötena kommer att inledas inom kort och kommissionen är fast besluten att stödja medlagstiftarna så att förslaget kan antas före nästa val till Europaparlamentet, vilket nu verkar rimligt.

²⁷ COM(2018) 213 final, 17.4.2018.

²⁸ COM(2018) 209 final, 17.4.2018.

²⁹ COM(2018) 212 final, 17.4.2018.

För att minimera terroristernas handlingsutrymme uppmanar kommissionen Europaparlamentet och rådet att göra följande:

Prioriteringar från den gemensamma förklaringen:

- Europaparlamentet bör som ett brådskande ärende anta sina förhandlingsmandat om lagstiftningsförslagen om **elektroniska bevis** och inleda trepartsdiskussioner med rådet utan dröjsmål.
- Europaparlamentet och rådet bör söka en överenskommelse om lagstiftningsförslaget om att **underlätta användningen av finansiell information** före valet till Europaparlamentet.

Övrigt:

- Europaparlamentet och rådet bör anta sina förhandlingsmandat om lagstiftningsförslaget om att skärpa **restriktionerna avseende saluföring och användning av sprängämnesprekursorer** senast i slutet av 2018.
- Europaparlamentet och rådet bör söka en överenskommelse om lagstiftningsförslaget om att förbättra **säkerhetsdetaljerna för nationella id-kort och uppehållshandlingar** så att det kan antas före valet till Europaparlamentet.

III. GENOMFÖRANDE AV ANDRA PRIORITERADE SÄKERHETSÄRENDEN

1. Genomförande av lagstiftningsåtgärder inom säkerhetsunionen

För att maximera fördelarna med en effektiv och verklig säkerhetsunion är ett fullständigt och korrekt genomförande av överenskomna åtgärder en mycket viktig prioritering. Kommissionen stöder aktivt medlemsstaterna, även genom finansiering och genom att underlätta utbyte av bästa praxis. När det är nödvändigt utnyttjar kommissionen också sina befogenheter enligt fördragen fullt ut för att verkställa EU:s lagstiftning. Detta gäller även överträdelseförfaranden när så är lämpligt.

Tidsfristen för genomförandet av **EU-direktivet om passageraruppgifter**³⁰ löpte ut den 25 maj 2018, och den 19 juli inledde kommissionen överträdelseförfaranden mot 14 medlemsstater för att de inte anmält antagande av nationell lagstiftning som fullständigt införlivar direktivet³¹ – ett avgörande verktyg i kampen mot terrorism och grov brottslighet. Sedan dess har fem medlemsstater meddelat fullständigt införlivande³². Parallellt med detta fortsätter kommissionen att stödja samtliga medlemsstater i deras arbete med att slutföra utvecklingen av sina system för passageraruppgifter, bland annat genom att underlätta utbytet av information och bästa praxis.

Tidsfristen för införlivandet av **direktivet om bekämpande av terrorism**³³ löpte ut den 8 september 2018. Den 21 november 2018 inledde kommissionen överträdelseförfaranden mot

³⁰ Direktiv (EU) 2016/681, 27.4.2016.

³¹ Bulgarien, Tjeckien, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Cypern, Luxemburg, Nederländerna, Österrike, Portugal, Rumänien, Slovenien och Finland. Kommissionen har mottagit svar från medlemsstater, även anmälningar av berörd lagstiftning, och dessa håller som bäst på att analyseras (se även fotnot 47).

³² Bulgarien, Frankrike, Luxemburg, Österrike och Grekland (läget den 6 december 2018).

³³ Direktiv (EU) 2017/541, 15.3.2017.

16 medlemsstater som inte har anmält antagande av nationell lagstiftning som fullständigt införlivar direktivet³⁴.

Tidsfristen för införlivande av **direktivet om kontroll av förvärv och innehav av vapen**³⁵ löpte ut den 14 september 2018. Den 22 november 2018 inledde kommissionen därför överträdelseförfaranden mot 25 medlemsstater som inte har anmält antagande av nationell lagstiftning som fullständigt införlivar direktivet³⁶. Efter att överträdelseförfarandena inleddes har en till medlemsstat anmält fullständigt införlivande av åtgärder³⁷.

Tidsfristen för införlivande av **dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning**³⁸ i nationell lagstiftning löpte ut den 6 maj 2018. Den 19 juli 2018 inledde kommissionen överträdelseförfaranden mot 19 medlemsstater som inte har anmält antagande av nationell lagstiftning som fullständigt införlivar direktivet³⁹.

Enligt vad medlemsstaterna anmält till kommissionen har **direktivet om säkerhet i nätverks- och informationssystem**⁴⁰ införlivats fullt ut i 21 medlemsstater och delvis i tre andra⁴¹. Kommissionen har genomfört första kontroller av 18 av de 21 medlemsstaterna, vilka bekräftade att införlivandet verkar vara fullständigt. Den 19 juli 2018 inledde kommissionen överträdelseförfaranden för bristfällig anmälan mot de 17 medlemsstater som inte hade anmält fullständigt införlivande inom tidsfristen den 9 maj 2018⁴².

Senast den 9 november 2018 skulle medlemsstaterna informera kommissionen om de så kallade operatörer av grundläggande tjänster som identifierats på deras territorium, som en del av införlivandet av direktivet om säkerhet i nätverks- och informationssystem. Dessa är offentliga och privata enheter som i enlighet med direktivets krav bör skydda sina nätverks- och informationssystem och rapportera allvarliga incidenter. Hittills har 19 medlemsstater framfört synpunkter till kommissionen och 16 har lämnat den relevanta informationen⁴³. Kommissionen kommer nu att utvärdera svaren i syfte att sammanställa en rapport om konsekvensen i medlemsstaternas tillvägagångssätt vid identifieringen.

³⁴ Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Estland, Grekland, Spanien, Kroatien, Cypern, Litauen, Luxemburg, Malta, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien och Slovenien.

³⁵ Direktiv (EU) 2017/853, 17.5.2017.

³⁶ Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige och Förenade kungariket.

³⁷ Frankrike (läget den 6 december 2018).

³⁸ Direktiv (EU) 2016/680, 27.4.2016.

³⁹ Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien och Finland. Kommissionen har mottagit svar från medlemsstater, även anmälningar av berörd lagstiftning, och dessa håller som bäst på att analyseras (se även fotnot 51).

⁴⁰ Direktiv (EU) 2016/1148, 27.4.2016.

⁴¹ Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Grekland, Estland, Irland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Italien, Cypern, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige och Förenade kungariket har anmält ett fullständigt införlivande. Litauen, Ungern och Lettland har anmält delvis införlivande (läget den 6 december 2018).

⁴² Belgien, Bulgarien, Danmark, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal och Rumänien. Kommissionen har mottagit svar från medlemsstater, även anmälningar av berörd lagstiftning, och dessa håller som bäst på att analyseras (se även fotnot 48).

⁴³ Cypern, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Estland, Spanien, Finland, Frankrike, Kroatien, Ungern, Litauen, Nederländerna, Polen, Portugal, Sverige och Förenade kungariket (läget den 6 december 2018).

Kommissionen bedömer också införlivandet av det **fjärde penningtvättsdirektivet**⁴⁴ och arbetar för att se till att bestämmelserna tillämpas i praktiken. Kommissionen har inlett överträdelseförfaranden mot 21 medlemsstater som inte har anmält antagande av nationell lagstiftning som införlivar direktivet⁴⁵. Den kommer att fortsätta att använda sina befogenheter när det krävs för att säkerställa ett fullständigt genomförande av detta direktiv. Som komplement till detta direktiv trädde nya straffrättsliga bestämmelser för bekämpning av penningtvätt i kraft i EU den 3 december 2018. Det nya direktivet⁴⁶ kommer att harmonisera brott och påföljder för penningtvätt genom lika stränga straff i hela EU, med ett minsta fängelsestraff på fyra år. Medlemsstaterna har 24 månader på sig att införliva direktivet och underrätta kommissionen om detta.

Kommissionen uppmanar alla medlemsstater att till fullo genomföra och tillämpa alla EU-åtgärder och instrument som överenskommits inom ramen för säkerhetsunionen.

Eftersom tidsfristerna för införlivande har löpt ut har kommissionen inlett överträdelseförfaranden och uppmanar medlemsstaterna att, som ett brådskande ärende, vidta nödvändiga åtgärder för att fullt ut införliva följande direktiv i nationell lagstiftning och meddela detta till kommissionen:

- **EU-direktivet om passageraravgifter** – sex medlemsstater måste ännu anmäla införlivande i den nationella lagstiftningen och tre medlemsstater måste komplettera anmälan av införlivande⁴⁷.
- **Direktivet om säkerhet i nätverks- och informationssystem** – fyra medlemsstater måste ännu meddela införlivande i den nationella lagstiftningen och tre medlemsstater måste komplettera anmälan av införlivande.⁴⁸
- **Direktivet om bekämpande av terrorism** – sju medlemsstater måste ännu meddela införlivande i den nationella lagstiftningen och nio medlemsstater måste komplettera anmälan av införlivande⁴⁹.
- **Direktivet om kontroll av förvärv och innehav av vapen** – 19 medlemsstater måste ännu meddela införlivande i den nationella lagstiftningen och fem medlemsstater måste komplettera anmälan av införlivande⁵⁰.

⁴⁴ Direktiv (EU) 2015/849, 20.5.2015.

⁴⁵ Belgien, Bulgarien, Danmark, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Frankrike, Kroatien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien och Finland.

⁴⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1673 av den 23 oktober 2018 om bekämpande av penningtvätt genom straffrättsliga bestämmelser.

⁴⁷ Spanien, Cypern, Nederländerna, Portugal, Rumänien och Finland har ännu inte meddelat införlivande. Tjeckien, Estland och Slovenien har meddelat delvis införlivande och ska ännu komplettera anmälan av införlivande (läget den 6 december 2018).

⁴⁸ Belgien, Luxemburg, Österrike och Rumänien har ännu inte meddelat införlivande. Litauen, Ungern och Lettland har meddelat delvis införlivande och ska ännu komplettera anmälan av införlivande (läget den 6 december 2018).

⁴⁹ Bulgarien, Grekland, Cypern, Luxemburg, Malta, Polen och Rumänien har ännu inte meddelat införlivande. Belgien, Tjeckien, Estland, Spanien, Kroatien, Litauen, Österrike, Portugal och Slovenien har meddelat delvis införlivande och ska ännu komplettera anmälan av införlivande (läget den 6 december 2018).

⁵⁰ Belgien, Bulgarien, Tyskland, Estland, Irland, Grekland, Spanien, Cypern, Lettland, Luxemburg, Ungern, Nederländerna, Österrike, Polen, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland och Sverige har ännu inte anmält införlivande. Tjeckien, Litauen, Malta, Portugal och Förenade kungariket har meddelat delvis införlivande och ska ännu komplettera anmälan av införlivande (läget den 6 december 2018).

- **Dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning** – elva medlemsstater måste ännu meddela införlivande i den nationella lagstiftningen och två medlemsstater måste komplettera anmälan av införlivande⁵¹.
- **Det fjärde penningtvättsdirektivet** – tre medlemsstater måste komplettera anmälan av införlivande⁵².

2. Beredskap och skydd

Ett år efter det att kommissionen 2017 antog sin handlingsplan om **skydd av offentliga platser**⁵³ har betydande framsteg gjorts med dess genomförande på alla områden, med ett särskilt fokus på vägledning och EU-finansiering som stöd till medlemsstaterna.

Sex möten har ägt rum med myndigheter och privata aktörer för att utbyta god praxis och information om hur verksamhetsutövare och myndigheter kan förbättra säkerheten på olika offentliga platser, t.ex. hotell, shoppingcentrum, transportplatser, idrottsanläggningar och kulturevenemang. Även om både myndigheter och verksamhetsutövare tar initiativ till att förbättra säkerheten vid sina anläggningar, har det framgått av mötena att det ännu finns problem och brister. I vissa sektorer finns en väl utvecklad säkerhetskultur, medan andra först nu tar till mer systematiska metoder för att skydda sina lokaler. Forumet för aktörer, en kommissionsledd grupp som ska uppmuntra till offentlig-privata partnerskap för säkerhet, höll ett möte med alla sektorer den 26 november 2018. Deltagarna välkomnade kommissionens vägledning om god praxis för åtgärder som aktörer och myndigheter bör införa för att förbättra säkerheten på offentliga platser.

Efter kommissionens tekniska seminarium med stadsplanerare och lokala säkerhetstjänstemän från europeiska städer i juni 2018 utarbetade kommissionens gemensamma forskningscentrum två rapporter som kartlägger befintliga riktlinjer för skydd av offentliga platser och barriärsystem. En första europeisk guide om hur man väljer lämpliga barriärlösningar har också utarbetats för att stadsplanerare ska kunna förbättra säkerheten i städerna utan att omgärda stadskärnorna med murar.

EU-finansiering finns att tillgå för detta arbete. Åtta projekt som fokuserar på skyddet av offentliga platser har valts ut från 2017 års inbjudan att lämna projektförslag inom ramen för fonden för inre säkerhet – polis, allt från stadsrelaterade säkerhetskoncept, förbättrad inbyggd säkerhet, skydd mot attacker med fordon och förbättrad järnvägssäkerhet till utveckling av utbildningskoncept och kampanjer för att öka medvetenheten. Ytterligare åtgärder kommer att finansieras inom 2018 års inbjudan att lämna förslag⁵⁴. Det är också möjligt att lämna in projektförslag inom ramen för initiativet för innovativa åtgärder i städerna som en del av Europeiska regionala utvecklingsfonden⁵⁵, i syfte att förse städer med innovativa lösningar på säkerhetsproblem. Dessutom ingår en särskild inbjudan för forskning i 2018–2020 års

⁵¹ Bulgarien, Estland, Grekland, Spanien, Cypern, Lettland, Nederländerna, Polen, Rumänien, Slovenien och Finland har ännu inte meddelat införlivande. Tjeckien och Portugal har meddelat delvis införlivande och ska ännu komplettera anmälan av införlivande (läget den 6 december 2018).

⁵² Luxemburg, Österrike och Rumänien har meddelat delvis införlivande och ska ännu komplettera anmälan av införlivande. Övriga arton medlemsstater har anmält fullständigt införlivande och kommissionen håller på att göra sin bedömning (läget den 6 december 2018).

⁵³ COM(2017) 612 final, 18.10.2017.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police/union-actions_en, sista inlämningsdag den 16 januari 2019.

⁵⁵ <https://www.uia-initiative.eu/en/urban-security>, sista inlämningsdag den 31 januari 2019.

arbetsprogram för Säkra samhällen inom Horisont 2020 i syfte att utveckla innovativa lösningar för skydd av offentliga platser.

Som Europeiska rådet efterlyste vid sina möten i mars och oktober 2018 har kommissionen intensifierat sina **åtgärder mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot** och sitt samarbete med medlemsstaterna framför allt kring kemiska hot. Experter från kommissionen och medlemsstaterna har tagit fram en gemensam förteckning över kemiska ämnen att beakta och kommer nu att samarbeta med tillverkarna om förbättring av detekteringskapaciteten. Kommissionen har också inlett en dialog med den privata sektorn för att undersöka möjligheterna att minska terroristernas tillgång till kemiska ämnen som kan användas som prekursorer för kemiska angrepp. Kommissionen drar även en pågående utbildningskampanj vid det europeiska utbildningscentrumet för kärnsäkerhet för att utbilda nationella brottsbekämpande myndigheter i detektering av radiologiska och nukleära material. Drygt 100 poliser kommer att utbildas med sofistikerad utrustning och riktiga kärnämnen för att bli bättre förberedda på en potentiell smutsig bomb.

Som en uppföljning till slutsatserna från Europeiska rådets möte i juni 2018 antog rådet (utrikes frågor) den 15 oktober 2018 ett **nytt system med restriktioner** mot användningen och spridningen av kemiska vapen. Tack vare det nya systemet kommer EU att kunna införa sanktioner i form av inreseförbud till EU och frysning av tillgångar för personer och enheter som är inblandade i utvecklingen och användningen av kemiska vapen var som helst, oavsett var de är medborgare eller var de befinner sig⁵⁶.

Den 5–23 november 2018 genomförde **EU och Nato en hybridövning** som en parallell och samordnad övning. Syftet var att i en skyddad miljö förbättra och förstärka EU:s förmåga att reagera på en komplex kris av hybridkaraktär med en inre och en yttre dimension samt att förbättra samarbetet med Nato. I övningen deltog EU:s relevanta institutioner och organ, med deltagande av 25 medlemsstater plus Norge och åtta av EU:s byråer. Schweiz deltog som observatör.

När det gäller **beredskap och skydd** uppmanar kommissionen

- medlemsstaterna att arbeta för att handlingsplanen för att öka beredskapen mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker ska vara helt genomförd i slutet av 2019,
- medlemsstaterna och den privata sektorn att öka samarbetet för att förbättra skyddet av offentliga platser och att eftersträva fullständigt genomförande av handlingsplanen om skydd av offentliga platser.

3. Säkerhetsforskning

EU:s säkerhetsforskning är en av byggstenarna i säkerhetsunionen. Den möjliggör innovation inom teknik och kunskap som är avgörande för att utveckla förmågan att hantera dagens säkerhetsutmaningar, och föregriper morgondagens hot och bidrar till en mer konkurrenskraftig säkerhetsindustri inom EU. Detta är särskilt viktigt med tanke på behovet

⁵⁶ Rådets förordning (EU) 2018/1542 av den 15 oktober 2018 om restriktiva åtgärder mot spridning och användning av kemiska vapen
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1542>

av att överväga strategiska säkerhetsfrågor såsom den digitala infrastrukturens leveranskedja och de tekniska komponenternas ursprung.

Jämfört med andra områden är EU-finansieringen helt avgörande för säkerhetsforskningen, då den utgör omkring 50 % av all offentlig finansiering av säkerhetsforskning på EU-nivå och nationell nivå⁵⁷. Sedan säkerhetsforskningen inleddes på EU-nivå 2007 har EU bidragit med mer än 2 miljarder euro i finansiering till över 400 projekt, även på områden som omfattas av EU:s politiska utveckling, såsom flygplatsskannrar, avancerad forensik, verktyg för att hantera onlineradikalisering, metoder för insamling av elektroniska bevis i brottmål samt teknik för första motåtgärder. Framtida tekniska trender såsom artificiell intelligens, kognitiva system och dataanalys är också väl representerade i de pågående projekten.

Nya projekt har visat en direkt länk mellan forskning och genomförandet och utvecklingen av politik: inom gränssäkerhet och hantering av leveranskedjor⁵⁸, inom kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker⁵⁹, inom hantering av elektroniska bevis⁶⁰ samt inom maritim övervakning⁶¹.

Med tanke på säkerhetssektorns särskilda karaktär (dvs. att marknaden främst består av myndigheter) kan lämplig användning av forskningsresultat garanteras endast om forskningen erkänns som en av byggstenarna i en bredare process för resursutveckling som inbegriper beslutsfattare, yrkesverksamma, näringslivet och den akademiska världen. Det är helt avgörande att samtliga berörda aktörer deltar redan på ett tidigt stadium för att kapacitetsbrister ska kunna identifieras och kapacitetsprioriteringar fastställas, så att dessa vid behov kan ligga till grund för en begäran om forskningsinsatser. Kommissionen arbetar i nära samarbete med alla berörda parter för att främja ett sådant tillvägagångssätt.

För att öka medvetenheten om resultaten samlades omkring 900 berörda parter från hela Europa i Bryssel den 5–6 december 2018 till ett **evenemang kring säkerhetsforskning** med syftet att visa på effekterna av EU-finansierad säkerhetsforskning. Samma vecka samlades också användargruppen för säkra, trygga och motståndskraftiga samhällen med särskilda

⁵⁷ Endast åtta medlemsstater har uppgett att de har ett strukturellt nationellt program för säkerhetsforskning.
⁵⁸ CORE-projektet var först med att använda sig av blockkedjetechnik i hantering av leveranskedjan. Flera stora logistikföretag, t.ex. MAERSK-IBM, Seacon Logistics och Royal Flora Holland, utnyttjar utvecklingen från CORE till att bygga sina internetbaserade logistiksystem, projekt-id 603993, FP7-SEC-2013-1, start 1.5.2014, mer uppgifter på: https://cordis.europa.eu/project/rcn/188515_en.html

⁵⁹ Projektet TOXITRIAGE ledde till ett lättanvänt detekteringssystem för kemiska och biologiska hot och en effektiv samordningsmekanism för triage av offer för olika typer av beredskapspersonal, projekt-id 653409, H2020-DRS-2014, start 1.9.2015, mer uppgifter på: https://cordis.europa.eu/project/rcn/194860_en.html

⁶⁰ Projektet EVIDENCE fastställde en färdplan med strategier, mål och åtgärder som behövs för att inrätta en gemensam europeisk ram för en korrekt och harmoniserad hantering av elektroniska bevis. Dessa resultat användes för att underbygga konsekvensbedömningen avseende kommissionens lagstiftningsförslag på detta område, projekt-id 608185, FP7-SEC-2013-1, start 1.3.2014, mer uppgifter på: https://cordis.europa.eu/project/rcn/185514_en.html

⁶¹ Projektet CLOSEYE var det första exemplet på hur EU-finansierad forskning kan överbrygga klyftan mellan identifieringen av en kapacitetsbrist och införandet av tekniska lösningar för att åtgärda denna brist. Med utgångspunkt i tidigare EU-finansierad forskning om maritim gränsövervakning har detta projekt lett till lösningar för att förbättra upptäckt, identifiering och spårning av små båtar till sjöss. Två nationella myndigheter i Spanien och Portugal har sedermera lanserat ett upphandlingsinitiativ på basen av resultaten av CLOSEYE. Spanien har använt gränsinstrumentet inom ramen för fonden för inre säkerhet och därigenom utnyttjat synergierna mellan dessa olika EU-fonder på bästa sätt. Projekt-id 313184, FP7-SEC-2012-1, start 1.4.2013, mer uppgifter på: https://cordis.europa.eu/project/rcn/108227_en.html

paneler kring en rad frågor som rör säkerhetsforskning, samt det årliga mötet i det internationella forumet för ökad innovation för beredskapspersonal.

Kommissionen har klargjort att säkerhetsforskningen bör vara en viktig prioritering även i fortsättningen, som en del av förslaget till det framtida ramprogrammet för forskning och innovation (Horisont Europa, del av nästa fleråriga budgetram 2021–2027). Programmet Horisont Europa syftar till att uppnå större komplementaritet med andra forskningsprogram på områden såsom försvar, samt synergier med relaterade finansieringsprogram såsom fonden för inre säkerhet, fonden för integrerad gränsförvaltning inklusive instrumenten för gränsförvaltning respektive viseringar, fonden för ett digitalt Europa och regionala fonder. Programmet kommer också att vara inriktat på att ytterligare öka EU-byråernas och de yrkesverksammas roll i hela forskningscykeln.

Den 7 december 2018 antog kommissionen ett meddelande och en samordnad handlingsplan⁶² om samarbete för **artificiell intelligens** som omfattar behovet av att maximera fördelarna med artificiell intelligens inom säkerhetssektorn, inbegripet brottsbekämpande organ och näringslivet. Med hjälp av den samordnade handlingsplanen vill kommissionen omsätta principer i konkreta åtgärder, som ska genomföras gemensamt av kommissionen och medlemsstaterna. Alla tre säkerhetsaspekterna av artificiell intelligens⁶³ är tydligt framträdande i alla åtgärder från forskning till utsläppande av sådan teknik på marknaden.

Kommissionen är fast besluten att integrera diskussionen om risker och möjligheter i samband med artificiell intelligens i en bredare utvecklingsstrategi för säkerhet, med beaktande av olika scenarier, behov, brister och alternativ som är specifika för varje säkerhetsområde. Dessutom har kommissionen för avsikt att diskutera med programkommittén för säkra samhällen om införandet av en relevant åtgärd redan i Horisont 2020:s arbetsprogram för 2020.

När det gäller **säkerhetsforskning** kommer kommissionen att

- mellan mars 2019 och augusti 2019 inleda inbjudan att lämna projektförslag för 2019 inom ramen för Säkra samhällen inom Horisont 2020.

4. Yttre dimension

EU hade ett givande utbyte med motparter i Förenta staterna vid **ministermötet mellan EU och Förenta staterna om rättsliga och inrikes frågor** den 8–9 november 2018 i Washington, där båda parter bekräftade att de står fasta i sin avsikt att ta itu med gemensamma utmaningar på områdena rättsliga och inrikes frågor. I synnerhet betonades betydelsen av ett effektivt informationsutbyte i arbetet mot terrorism. EU och Förenta staterna framhävde vikten av utbyte av passageraruppgifter som ett verktyg för att förebygga terroristers resande och enades om att förbereda en gemensam utvärdering under 2019 i enlighet med bestämmelserna i avtalet mellan EU och Förenta staterna om passageraruppgifter. Dessutom poängterade bägge parter vilken stor vikt de fäster vid kampen mot cyberbrottslighet och bättre cybersäkerhet. De enades om att undersöka möjligheten till ett avtal mellan EU och Förenta staterna om elektroniska bevis. Europeiska unionen och

⁶² COM(2018) 795 final, 7.12.2018.

⁶³ Cybersäkerheten för teknik som bygger på artificiell intelligens, utnyttjande av artificiell intelligens för säkerhetsändamål, inklusive förebyggande, upptäckt och utredning av brott och terrorism, samt förebyggande av skadlig och olaglig användning av artificiell intelligens.

Förenta staterna påpekade även behovet av ökade ansträngningar för att lösa problemet med terroristers användning av internet för att leda och inspirera attacker, samtidigt som enskilda personers rättigheter tryggas, däribland yttrandefriheten. Bägge parter uppmärksammade att valsystemen i demokratiska stater är mer utsatta än någonsin tidigare, vilket kräver samarbete och utbyte av bästa praxis mellan likasinnade länder. Europeiska unionen och Förenta staterna enades om att inleda en regelbunden dialog om dessa frågor, med början vid nästa möte mellan högre tjänstemän 2019⁶⁴.

Förhandlingarna mellan EU och Kanada om ett **reviderat avtal om passageraruppgifter** har fortsatt. Kommissionen kommer fortsatt att regelbundet hålla rådet och Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor uppdaterade om framstegen.

Den 30 november 2018 ägde de första förhandlingarna rum om ett avtal mellan EU och Turkiet om utbyte av personuppgifter mellan Europol och de turkiska myndigheter som är behöriga för att bekämpa grov brottslighet och terrorism. Kommissionen har också kontakt med de israeliska myndigheterna i syfte att inleda förhandlingar med Israel. Den 3 december 2018 hölls ett möte mellan EU och företrädare för Algeriet, Egypten, Jordanien, Libanon, Marocko och Tunisien för att diskutera ett eventuellt framtida samarbete mellan de brottsbekämpande myndigheterna i dessa länder och Europol, inklusive genom samarbetsavtal och för att i framtiden eventuellt ingå ett avtal om utbyte av personuppgifter.

EU har fortsatt att föra **diskussioner om terrorismbekämpning** med partnerländerna. Den 12 november diskuterade EU och Indien bekämpning av terrorism i Bryssel med fokus på informationsutbyte, terroristers användning av internet och ett möjligt samarbete med Europol. Den 29 november diskuterade EU och Pakistan bekämpning av terrorism i Bryssel med fokus på insatser för att bekämpa finansiering av terrorism inom ramen för arbetsgruppen för finansiella åtgärder. Vid diskussionerna om bekämpning av terrorism och regional säkerhet mellan EU och Algeriet i Alger den 12 november 2018 ledde höga representanten/vice ordföranden Federica Mogherini diskussionen kring insatserna för att återställa säkerheten i Libyen och Sahel. Högre tjänstemän i EU och Kuwait träffades för första gången i Bryssel den 27 november 2018 för att diskutera möjligheter till ytterligare kontakter och ett eventuellt framtida samarbete kring frågor som rör bekämpning av terrorism, organiserad brottslighet och cybersäkerhet.

I november 2018 deltog irakiska militära och brottsbekämpande aktörer för första gången i utbildning i insamling av bevis från slagfältet vid Natos kompetenscentrum för stabilitetspolitik i Vicenza i Italien vid ett utbildningscentrum för italienska Carabinieri. Utbildningen ingår i ett treårigt projekt mellan EU, Interpol och Nato, som syftar till att säkerställa att personer som är inblandade i grov brottslighet och terrorism i konfliktområden ställs inför rätta. Projektet är en konkret EU-åtgärd för att bygga upp kapacitet att hantera laglig insamling av bevis för brott som begåtts av militanta Daishmedlemmar, vilket i framtiden kan leda till utökat internationellt samarbete mellan Iraks och EU:s brottsbekämpande organ.

IV. SLUTSATS

Rapporten visar att goda framsteg har gjorts för att bygga en effektiv och verklig säkerhetsunion. Samtidigt framgår det tydligt att både medlagstiftarna och medlemsstaterna

⁶⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/11/09/joint-eu-u-s-statement-following-the-eu-u-s-justice-and-home-affairs-ministerial-meeting/#>

måste göra mer i form av att slutföra lagstiftningsprocesser och genomföra antagna åtgärder för att ge EU-medborgarna högre inre säkerhet. Med tanke på valet till Europaparlamentet i maj 2019 blir de kommande veckorna avgörande för att göra ytterligare framsteg i utvecklingen och införandet av lämpliga säkerhetsstrategier på EU-nivå.